

ŐRVIDÉKI HÍREK

2021/6.

A BURGENLANDI MAGYAR KULTÚREGYESÜLET HÍRLAPJA
NACHRICHTENBLATT DES BURGENLÄNDISCH-UNGARISCHEN KULTURVEREINS

www.bukv.at

REFORMÁCIÓ NAPJA ŐRISZIGETEN

Idén ismét megtartották a reformáció napjának ünnepét Őriszigetben az evangélikus egyházban. Kétnyelvű – magyar, német – Istentiszteleten emlékeztek, ahol ismét énekkel is köszöntötték az ünnepet. Az Istentiszteletet követően pedig agapéval, szeretetvendégséggel is várták a megjelenő híveket. Október 31. a reformáció emléknapja. Világszerte ünnepségeket tartanak a protestáns gyülekezetek, amikor is arra emlékeznek, hogy a hagyomány szerint 504 évvel ezelőtt ezen a napon függesztette ki *Luther Márton* német Ágoston-rendi szerzetes 95 tételét a wittenbergi vártemplom kapujára. Őriszigetben idén végre újra megtartották az emléknapot, így október 31-én,

vasárnap 10 órakor kezdődött az Istentisztelet, ahol az evangélikus templomban újra felcsendülhetett a kórus éneke is, az "Erős vár a mi Istenünk". A reformáció nem pusztán a 16. század emléke, hanem egy közös örökség. *Luther* fellépése átalakította Európa korabeli vallási térképét, megújította a hit világát. A reformátor gondolkodása azonban messze túlnyúlik a teológia határain. *Luther* és a későbbi reformátorok, illetve a reformáció hatása a politika, a gazdaság, a zene, a jogtudomány, az anyanyelv és a modern természettudomány kibontakozása, illetve átalakulása terén is tetten érhető.

FELSŐŐRI REFORMÁTUS GYÜLEKEZET ÉLETE

A gyülekezet élete, mint mindig, most is mozgalmasan telt az elmúlt időszakban. Életének 98. esztendejében megtért teremtő Urához *Gyenge Edit*, aki sok évtizeden keresztül szolgált nemcsak a felsőőri reformátusságban, hanem az egyetemes egyházban is. 2021. július 4-én kísértük el utolsó földi útjára. A gyászistentiszteleten *Dr. Steinbach József Püspök Úr* és *Thomas Hennefeld* az *Osztrák Református Egyház* Országos Szuperintendense hirdették a vigasztalás Igéjét. A nyáron vendég igehirdetőket fogadhattunk *nt. Csatári Biborka* és *nt. Lucski Márta* személyében. Valamint különböző csoportok is ellátogattak hozzánk Magyarországról és Ausztriából is, hogy a gyülekezetet megismerjék. Változások történtek a presbitériumban is, ugyanis gondnokunk *Gangoly Werner* hosszú évek szolgálata után lemondott. Helyettese *Beham Judit* vette át a gondnoki teendőket. S őt választotta meg a presbitérium a gondnoki tisztség betöltésére a következő választási ciklusig. Helyettesének pedig *Imrek Ernst*-re esett a választás. Az idei évben 100 éves Burgenland szövetségi tartomány, s a gyülekezetet is megkérték, hogy a németújvári valamint városszalónaki várakban megrendezett kiállításokhoz járuljon hozzá. Ezen kéréseknek mi eleget is tettünk, így bemutatva a gyülekezet múltjából s jelenéből néhány apró szeletet, s emlé-

keztelve a 100 évvel ezelőtt történetekre s az azóta lezajlottakra. Gyülekezetünkben egyre több keresztelésről számolhatunk be hála az Örökkévaló Istennek. S idén egy esküvőt is ünnepelhettünk október hónapban. Szeptember 19-én ismét megtarthattuk a nagy népszerűségnek örvendő *Arkadenfestet*, ahol a *Városi Zenekar* is fellépett. Szeptember 26-án pedig ezüst és arany konfirmációt ünnepelhettünk a 25 ill. 50 éve konfirmáltakkal és családjaikkal. Aznap még egy vendégszolgálat keretében a bécsi magyar református gyülekezettel is erősítettük kapcsolatunkat. Október 17-én az Istentisztelet után az előző két év konfirmandusaival fákat ültettünk a templom mögötti réten, egyfajta közös jelzésként, hogy a hit növekedése is olyan, mint egy gyümölcsfa fejlődése. November hónapban el kellett halasszuk a *Színes Estünket*, melyet az *Olvasókörünk* szervezett, de bízunk benne, hogy jövő tavasszal megrendezésre kerülhet. Most újbóli lezárásokhoz kell alkalmazkodnunk, hiszen a 4. hullám emelkedő száma e sorok írása közben kritikus helyzeteket eredményeznek a kórházakban. A jövődőt tekintve sokféle prognózis és gondolat kering körülöttünk és bennünk is, de reménységgel s adventi várakozással tekintünk előre, bízva az Örök Istenben.

Szeretettel, Kádas Richárd László

20 ÉVES A JÁTÉKOS MAGYAR GYERMEKÓRA

A *Játékos Magyar Gyermeke*rát 20 évvel ezelőtt indította el a *Burgenlandi Magyar Kultúregyesület*, azzal a céllal, hogy a legkisebb korosztály számára is szervezzen programokat. Az első foglalkozások a felsőöri *Kétnyelvű Szövetségi Gimnázium* könyvtárában voltak. Az óvodás korú gyermekekkel *Dowas Katalin*, kétnyelvű óvodapedagógus kezdett el foglalkozni és azóta is vezeti a csoportot.

"2001 őszén a *Burgenlandi Magyar Kultúregyesület* elnöke, dr. Plank József kért fel, hogy rendszeresen foglalkozzak az őrvidéki gyermekekkel, tanítsam őket magyarul. Mivel a mai Burgenland területét évszázadok óta a kulturális és nyelvi sokszínűség jellemzi és én azok közé a burgenlandi magyarok közé tartozom, akik fontosnak tartják régióink kincseit – a nyelv, kultúra és hagyományok – továbbörökítését, készségesen elvállaltam a feladatot. Egész kevés gyerek volt az elején, összejöttünk szerdán délután, picit énekeltünk, táncoltunk, próbáltam ezt a magyarórát létrehozni és egyre többen jöttek és aztán két csoportunk lett." – emlékezett vissza *Dowas Katalin*. Nemcsak *Felsőörről* érdeklődtek a kicsik és a szülei a magyar gyermekóra iránt, hanem a környékről is voltak jelentkezők és így van ez ma is. "A cél a mai

napig ugyanaz, amit a név is elárul: *Játékos magyar gyermekóra*. Tehát a gyerekekkel szeretnék foglalkozni, játékosan. Ez nem nyelvtanfolyam, ahol ülünk, megtanuljuk a szavakat és kikérdezem a gyerekeket." – tette hozzá az óvodapedagógus.

A foglalkozásoknak fontos része a nyelvi kompetenciák fejlesztése és a magyar nyelv alapjainak elsajátítása mellett, a mozgás és a körjátékok. A gyerekek egymástól és egymással tudnak tanulni, és vegyes csoportokban vannak együtt a magyar és nem magyar anyanyelvű gyerekek. Nagy hangsúly kerül az ismétlésekre, ezáltal a gyerekek a táncok, körjátékok, versek és énekek során sajátítják el, amelyre újra és újra vissza tudnak nyúlni. A gyermekóra témái az egész évet érintik, az évszakokon át az ünnepekig, emellett fontos szerepet kapnak a népszokások és hagyományok. "Lámpásünnepséget tartunk, a pásztorjátékon szoktunk részt venni december 8-án, akkor van még a farsangi mulatság és húsvétkor a locsolás. Utána következik az anyáknapj ünnepség és a gyermeknapot is meg szoktuk tartani. Fontos az, hogy mutassuk meg mit is tudunk." – mesélte *Dowas Kati*. Ezekon a rendezvényeken a gyerekek

nagy örömmel öltik magukra magyar népviseletet és lelkesen mutatják meg tudásukat. Karácsonykor a kislányok fehér szoknyát, blúzt és szárnyakat öltve angyalokká, a fiúk pedig ingben, hímzett mellényben, kucsmában, tarisznyával vállukon pásztorokká válnak. Anyák napján hímzett blúzokhoz illő képfestő vagy piros szoknyácskát és különböző színű hímzett mellényt viselnek. Mindez az összetartozás érzését erősíti és az előadást is ünnepélyesebbé teszi. Az előadások nem csak zárt körben kerülnek bemutatásra, hanem más rendezvényeken is, úgymint a *Nagykarácsony éccakáján* című hagyományos pásztorjátékokon Felsőörről és az alsóöri *UMIZ 4 KIDS* könyvbemutatókon. Ezidáig több alkalommal kaptak

20 ÉVES A JÁTÉKOS MAGYAR GYERMEKÓRA

meghívást a Szombathelyen megrendezett *Kincsőrző Művészeti Fesztiválra*, ahol 2017-ben, 2018-ban és 2019-ben a csoportot aranyéremmel is kitüntették a magyar nyelv ápolásáért és megőrzéséért. A *Játékos Magyar Gyermekóra* résztvevői rendszeresen kapnak *Gyermekpostát* különböző játékokkal, mondókákkal, dalokkal, kifestőkkel, amelyek kiegészítik a tanultakat és segítik a szülőket, hogy ismételjék gyermekeikkel az órákon tanultakat. "Nagyon büszke vagyok, mert ha az ember nem áll mögötte és nincs az a kitartás, akkor szerintem abba is maradna minden. Köszönetet kell mondani az érdeklődő szülőknek,

meg a Kultúregyesületnek is." – tette hozzá *Dowas Katalin*. A 20-ik jubileum egy ünnepi gyermekóra volt, ahol a gyerekek családi hangulatban és szép viselkedésben büszkén mutatták be a magyar verseket, dalokat. A produkciót *dr. Villányi Eszter* kísérte zongorán, aki a kezdetektől lelkesen támogatja őket. *Frauer Ludwig*, a *Burgenlandi Magyar Kultúregyesület* elnöke köszöntötte *Dowas Katalint*, a gyermekeket és a szülőket. A legkisebbek műsora után pedig *Patrick Kulo* bűvész szórakoztatta műsorával a közönséget.

ÚJ KÖTETEK AZ UMIZ KÖNYVSOROZATÁBAN

Újabb kötetekkel bővült az *UMIZ 4 KIDS* többnyelvű gyermekkönyvsorozat; valamint bemutatták az *Őrvidék-járó* című kötetet is. A könyveket az idén 100 éves Burgenland alkalmából adták ki. A gyermekek életéhez és mindennapjaihoz kötődő szavakat, a szülők kérésére már angolul is tartalmazzák az új kiadásban megjelent gyermekszótárak. Emellett a hagyományokat előtérbe helyezve a burgenlandi magyar és a hianz nyelvjárást is megismerhetik az érdeklődők. A szótárakban a legfontosabb szavakat, a számokat, színeket, állatneveket, gyümölcsöket olvashatják a gyerekek.

Megjelent az *Őrvidék-járó* című kötet is, ami a József Attila-díjas író, költő, *Devecsery László* meséit és verseit tartalmazza. A 440 oldalas könyv különlegessége, hogy az illusztrációkat több mint ötven őrvidéki gyermek rajzolta és festette. A kötet tizenhárom fejezeten keresztül vezet végig a gyermekeket az óvodai és az iskolás éven, kezdve az ősztől, a Mikulás ünnepe és a Karácsony át, egészen a nyárig. A versek és mesék magyar nyelven olvashatók, ezek közül több német, horvát és angol fordítást is kapott. A könyv 150 gyerekrajzot

tartalmaz, amit a 3-13 éves korosztály tagjai készítettek. A kötetek bemutatóját szűk körben tartották meg Alsóőrött. A rendezvényen részt vett *Devecsery László*, az *Őrvidék-járó* szerzője, *Frauer Ludwig*, a *Burgenlandi Magyar Kultúregyesület* elnöke, *Marianne Wagner*, a felsőöri *HKD Horvát Kultúr-egyesület* tagja, aki a horvát fordításokat készítette, valamint *ddr. Erwin Schranz*, a burgenlandi *Hianz-Egyesület* elnöke, aki a hianz fordításokért volt felelős.

ZENEI IDŐUTAZÁS A BURGENLANDI MAGYAROKKAL

A 100 év *Burgenland* emlékévé legnagyobb szabású, magyar vonatkozású eseményét valósította meg partnereivel közösen a *Burgenlandi Magyar Kultúregyesület*: november 5-6-án multimedialis *Zenei időutazással* mutatták be a felsőöri *OHO*-ban, hogyan teltek az elmúlt évszázadok magyar szemszögből.

A többnyelvű színpadi produkciót október 21-én sajtótájékoztatón mutatták be Felsőőrön. A szövegkönyvet *Zsótér Iris* és *Seper Mariann* írta kordokumentumok felhasználásával. A zenei betéteket *Prof. Franz Zebinger* zeneszerző komponálta, a színpadi jelene-
teket átkötő filmklipeteket betéteket pedig *Medgyessy Tamás* forgatta. Az előadás rendezője *Vass Jennifer*. A Kultúregyesület stábjá hosszú ideje tervezett egy ilyen eseményt. Az elmúlt időszak azonban bizonytalanná tette, hogy élőben vagy online tudják-e

bemutatni a magyarság és Burgenland történetét elbeszélő előadást. Végül mindkettő létrejött: a produkció közönség előtt, az *OHO* színpadán kelt életre, de az intézmény online felületein is megnézhető volt. Az előadás középpontjában az elmúlt 100 év eseményei álltak, amit a burgenlandi magyarság és a velük együtt élő népcsoportok átéltek. A határkijelölés élményei, a háborúk traumája mellett szó esik a Burgenland létrejöttét megelőző, meghatározó fordulópontokról is - a Honfoglalástól a reformációig. A színpadon megelevenedő jeleneteket filmes-zenes betétek kötik össze, amelyek korabeli dokumentumok vagy rekonstruált helyzetek segítségével,

ZENEI IDŐUTAZÁS A BURGENLANDI MAGYAROKKAL

és magyar gyökerű, külön az alkalomra komponált zenei világukkal repítik vissza a nézőt a múltba. A cél, hogy a történelem átélhetővé váljék, és a néző megtalálja őseit vagy önmagát az évtizedeket átfogó időutazás szereplői között. A döntően magyar nyelvű előadást német nyelvű feliratok, kísérszövegek, összefoglalások kísérik, de közreműködnek a produkcióban a burgenlandi horvátok és romák képviselői is. "Mindannyian ide tartozunk, fogjunk hát össze!" – vallják az alkotók. A vágztázó, lovas magyarok

Kárpát-medencébe vonulását bemutató videóval induló előadás olykor pátoszt, meghatottságot hozott, emlékezett keservesebb időkre – a két világháború, Trianon traumája is téma volt –, több alkalommal pedig megnevettette a közönséget. A záró jelenetben – a nyüzsgő, felsőri piacon – a résztvevő egyesületek, szervezetek vezetői is jelmezbe bújtak, és virslit, zöldséget, gyümölcsöt árusítottak, természetesen

a sör sem maradt ki a kínálatból. Ezzel a jelenettel tisztelegtek az alkotók a felsőri vásár fennállásának 180. évfordulójának. Fennmaradt háborús levelezésből, megfakult képeslapokról, levéltári, archív iratok soraiból állt össze a forgatókönyv. Egy-egy történelmi esemény kapcsán különféle stációk elevenedtek meg, amelyeket *Molnár Barbara* narrátor élőben felolvasott szövege kötött össze. A honfoglalás, a határvonal kialakítása, a reformáció, a háborúk, a zsidóelhurcolás mellett a darabban szó esett a tartomány létrejöttét megelőző időszakról is. A *Zenei időutazás* létrehozásában közel 75-en működtek közre. A *Burgenlandi Magyar Kultúregyesület* csoportjain, az *Énekkörön*, – akik élőben és videóról is közreműködtek a jubileumi műsorban, – a *Csörge Népzenei Együttesen* és a *Virgonc Néptánccsoport* tagjain kívül a Magyar Örökség-díjas *Alsóöri Kétnyelvű Színháztársaság* és *Kultúrkör* tagjai is láthatóak és hallhatóak voltak az előadásban. Rajtuk kívül a stáb a horvát és a roma népcsoport képviselőitől is kért - kapott segítséget, hogy autentikusan mutathassák be Burgenland sokszínűségét. Az előadott produkció bármikor a youtube csatornán megnézhető.

FOLYTATÓDOTT A PANNON KULINÁRIS SOROZAT

A *Burgenlandi Magyar Kultúregyesület Pannon kulináris sorozatának* idei második rendezvényén a résztvevők egy különleges szombat délutáni programon vehettek részt Óbérben: *Irmgard Pomper* cukrászmester szakmai irányításával készíthették a szezon első karácsonyi süteményeiket.

Míg az első mézeskalácsok és karácsonyi sütemények már szeptemberben az élelmiszerboltok polcaira kerülnek, addig többen ilyenkor még a meleg őszi napsütésben élvezzük az ínycsiklandozó, hideg fagyalt ízét. Amikor azonban a novemberi napok lassan sötétebbé, hidegebbé válnak, előszedjük a kesztyűket, a meleg télikabátokat, itt az ideje, hogy a karácsonyi sütésre is gondoljunk, és a legjobb receptek után kezdjük kutatni. Idén a *Pannon kulináris sorozat* segített ebben: *Irmgard Pomper* cukrászmester pékségében, egy különleges workshopra invitált minden érdeklődőt, a *100 éves édes burgenlandi hagyomány* című új szakácskönyvéből három receptet is kipróbálhattak szakmai irányítás mellett a résztvevők. Valóban, nagy különbség,

hogy egy receptet egy cukrászmesterrel együtt vagy egyedül, otthon próbálunk ki: sokan például nem mertek volna belevágni a Christstollen, azaz püspökkenyér elkészítésébe, amelyet gyakran csak a boltból ismerünk, vastag porcukorréteggel borítva. Számos amatőr pék a tipikus burgenlandi Hausvater macerás élesztős tésztájától is tart. De, ha látjuk *Irmgard Pomper*t, amint könnyedén rakja be a kilónyi lisztet, a téglatest nagyságú vajtömböket, az élesztőt az ipari keverőgépbe, azonnal elhisszük neki, amikor azt mondja, hogy az élesztős tésztához nem is kell "Dampfl" (kovász), hogy a tartós tej ugyanolyan jó a sütéshez, mint a friss tej, és hogy általában mindenhez csak sima búzalisztet használ – még a mézeskalács tésztájához is, amelyet mindig egy éjszakát pihenni hagy, mielőtt feldolgozná. *Seper Mariann* is a workshopon részt vevő kíváncsi pék egyike volt, aki – nem mellesleg – sokat segített *Irmgard Pomper*nek legújabb szakácskönyve meg-

valósításában. Ő volt a felelős a magyar receptek kiválasztásáért a könyvben, amely tulajdonképpen burgenlandi ünnepi receptek gyűjteménye. Mivel a Burgenlandban élő népcsoportok szerves részét képezik a tartománynak és kultúrájának, így a szakácskönyv magyar, horvát és roma recepteket is tartalmaz – németül és az adott népcsoport nyelven. De az, hogy a különböző népcsoportok kultúrái milyen szorosan kapcsolódnak egymáshoz, és Burgenlanddal is mennyire szorosan összefonódnak, gyorsan kiderül, ahogy a receptkönyvet lapozgatjuk – vagy, ahogyan *Seper Mariann* tette, ha jellegzetes "magyar receptek" után kutatnánk. Számos olyan recept, illetve sütemény létezik, amely több népcsoport konyhájában is ismert, csak éppen más néven.

FOLYTATÓDOTT A PANNON KULINÁRIS SOROZAT

A főzési és sütési hagyományok ebben a tekintetben nagyon jól tükrözik a legtöbb ember élethelyzetét, akik több kultúrához tartozónak érzik magukat. Az egyiket nem lehet mindig elválasztani a másiktól – éppen ellenkezőleg, az egyik gazdagítja a másikat, a különféle identitások összefonódnak egymással, így közös kapcsolódási pontok jönnek létre. A *Pannon kulináris sorozat* ötlete 2010-ben született meg, amikor *Seper Mariann Holper Susival*, a *BMKE* egykori vezetőségi tagjával, a jövő évi programokat tervezte. "Mivel a magyar kultúrát nemcsak a nyelven, hanem az ételein keresztül is meg lehet ismerni, létrejött egy olyan rendezvénysorozat, amely egy kellemes, hangulatos légkörben ad lehetőséget arra, hogy új tapasztalatokat szerezzünk, de egyben a régi hagyományainkat is fenntartsuk és felelevenítsük. Az elmúlt tizenegy év során sikerült közösségünkben olyan embereket előadóként felkérni, akik különleges ismeretekkel rendelkeznek, szakértőnek számítanak, és szívesen továbbadják tudásukat."

– meséli *Seper Mariann*. A rendezvények, amelyeken több generáció is találkozik, minden évben változnak – a befőzéstől, a kenyérsütésen át minden évben más-más téma várja a résztvevőket – így például a burgenlandi roma és horvát népcsoport vagy a hiencek konyhájának bemutatása is széles érdeklődésre talált. A szombati workshop résztve-

vői estére házilag sült püspökkenyérrel, burgenlandi Hausvater-rel és egy jó adag mézeskaláccsal tértek haza. Szerencsére mindenki előrelátó volt, s magával vitte kekszes dobozait otthonról. Ami azonban még élvezetesebbé tette a workshopot, az a közös sütés közbeni jó hangulat volt – ha valaki otthon egyedül sül, valószínűleg ritkán nevet annyit, mint ezen a szombaton *Irmgard Pomper* pékségében. És ez bizonyára nem (csak) a rumba áztatott mazsoláknak volt köszönhető, amelyet néhány résztvevő többé-kevésbé titokban nassolt...

**FRISS HÍREK
MAGYAR NYELVEN
a Magyar Rádióadás
Ausztriában
facebook oldalán!**

@BecsiMagyarokRadiomusor

Adj' Isten Magyarok!
magyar nyelvű magazinműsor
**2022. január 9. | 13.05 óra
ORF 2**

ORF B

Radio Burgenland:
Hírek magyar nyelven
naponta 18.45-19.00
Színes kultúránk
hétfőnként 20.30
Magyar Magazin
vasárnaponként 19.04

Aktuális hírek:
<http://volksgruppen.orf.at/magyarok/>
Népcsoportok videótára:
<http://TVthek.ORF.at/history>

*Ez a szám részben az ORF honlapon
megjelent cikkeket tartalmaz.*

Megjelent a BMKE 2022-es naptára

Immár harmadik alkalommal jelent meg a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület naptára. Az egyesület célja, hogy ily módon is a köztudatban tartsa, mely települések azok, ahol magyarok élnek, illetve mely épített emlékek köthetők a magyar népcsoporthoz.

A kiadott falinaptár a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület felsőri székházában € 8,- áron kapható, ill. rendelhető.

*Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és
sikerekben gazdag Új évet kívánunk!*

*Wir wünschen Ihnen frohe
Weihnachten und ein gutes neues
Jahr!*

IMPRESSZUM | IMPRESSUM

Kiadó | Herausgeber:
Burgenlandi Magyar Kultúregyesület
Burgenländisch-Ungarischer Kulturverein

www.bukv.at

A-7400 Oberwart | Felsőőr
Wiener Str. 47
Telefon: +43(0)3352-38489
E-Mail: office@bukv.at

Szerkesztők | Redakteurinnen:
Sulyok-Nagy Alexandra
Mag.ª (FH) Prascsaics Carmen
Molnár Barbara

Nyomda | Druck: Schmidbauer Druck GmbH
7400 Oberwart, Wiener Str.103

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung
des Bundeskanzleramtes

Österreichische Post AG
Info.Mail Entgelt bezahlt